

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Bedrijfskunde en Agribusiness van de HAS Den Bosch

Gegevens

datum	Naam instelling	: HAS Den Bosch
28 juni 2012	Naam opleiding	: hbo-bachelor Bedrijfskunde en Agribusiness (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 19 december 2011
Besluit	Variant opleiding	: voltijd
accreditatie hbo-bachelor	Afstudeerrichtingen	: geen
Bedrijfskunde en Agribusiness	Tracks/specialisaties	: financieel-economisch management, marketing, logistiek.
van de HAS Den Bosch	Locatie opleiding	: 's-Hertogenbosch
(000092)	Datum goedkeuren	
uw kenmerk	panel	: 28 september 2011
11-12/163/02.45 PD/gw	Datum locatiebezoeken	: 6 en 13 oktober 2011
ons kenmerk	Datum visitatierapport	: december 2011
NVAO/20121871/AH		

bijlagen

3

Aanvullende informatie

De NVAO heeft bij e-mail van 5 maart 2012 het bureau van AeQui om aanvullende informatie gevraagd over verschillende aspecten van het door de aanvragende instelling meegezonden visitatierapport. Per e-mails van 16 april 2012 en 26 april 2012 heeft de NVAO de gevraagde informatie ontvangen.

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding positief heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen panel

Op 6 en 13 oktober 2011 is de HBO bacheloropleiding Bedrijfskunde en agribusiness van Hogeschool HAS Den Bosch gevisiteerd door een commissie van AeQui. De commissie vindt dat hier sprake is van een goede opleiding; volgens de NVAO-beslisregels krijgt deze opleiding de kwalificatie voldoende.

Inlichtingen

Ed Lansink
+31 (0)70 312 23 60
e.lansink@nvaO.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nvaO.net | www.nvaO.net

Pagina 2 van 8 De opleiding Bedrijfskunde en agribusiness bestaat al ruim twee decennia en is ontstaan vanuit de bedrijfskundige afstudeerrichtingen van de opleidingen Tuin- en Akkerbouw en Dier- en Veehouderij. De opleiding leidt bedrijfskundigen op die op basis van strategisch inzicht, ondernemerschap en samenwerking de agribusiness nationaal en internationaal vooruit kunnen helpen. Hierbij richt de opleiding zich op de ontwikkeling van bedrijfskundige, financiële en logistieke kennis en op innovatieve, creatieve, probleemoplossende en communicatieve vaardigheden. De opleiding kent drie specialisatiegebieden: Marketing, Financieel-economisch management en Logistiek. De visitatiecommissie heeft waardering voor de verbinding die de opleiding weet te leggen met het (internationale) werkveld. De opleiding onderscheidt zich hiermee en met haar accent op ondernemerschap en communicatie van soortgelijke opleidingen in Nederland. Door de permanente dialoog met het werkveld is de opleiding actueel en praktijkgericht waarbij een goed evenwicht wordt bewaard tussen enerzijds een brede bedrijfskundige basis en anderzijds de mogelijkheid tot specialisatie. Studenten zijn zeer te spreken over de persoonlijke benadering en betrokkenheid van docenten en beide roemen de sfeer binnen Hogeschool HAS Den Bosch. De opleiding besteedt veel aandacht aan visievorming wat leidt tot jonge professionals met een duidelijk beeld over de toekomst van de internationale agri-food-sector.

De doelstellingen

De doelstellingen van de opleiding zijn beoordeeld als goed.

De opleiding luistert zeer goed naar de wensen en eisen vanuit het werkveld. De beroepspraktijk wordt nauw betrokken bij de vaststelling van de eindkwalificaties door middel van jaarlijkse werkveldscans. Daarnaast wordt het contact met het werkveld onderhouden via externe- en gastdocenten, stages, onderwijsprojecten en de acquisitie en begeleiding van de afstudeerprojecten. De eindkwalificaties zijn geconcretiseerd naar inhoud en niveau. Dit is mede gedaan aan de hand van de internationaal geaccepteerde Dublin Descriptoren. De visitatiecommissie heeft waardering voor de wijze waarop de opleiding het werkveld betreft bij het opstellen van de eindkwalificaties.

De onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving is beoordeeld als goed.

De opleiding biedt een programma dat in hoge mate gericht is op de praktijk. De opleiding staat open voor input vanuit het werkveld en studenten. Door de intensieve relatie met de beroepspraktijk en de inzet van gastdocenten kan de opleiding snel inspelen op de actualiteit en nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied. Er wordt veel aandacht besteed aan internationalisering. Niet alleen door de verplichte buitenlandstage in het derde jaar, maar ook door aandacht te schenken aan trends en ontwikkelingen in de mondiale agribusiness, de module In Business geheel in het Engels te verzorgen, een internationaal uitwisselingsprogramma en internationale excursies te organiseren. Studenten waarderen de internationale stage vooral vanwege de persoonlijke ontwikkeling die zij in die periode doormaken, maar daarnaast weet de opleiding ook goede inhoudelijke stageplaatsen te realiseren. De opleiding heeft in de ogen van de visitatiecommissie een evenwichtig en studeerbaar programma ontwikkeld, waarbij studenten intensief worden begeleid bij de start van de opleiding en steeds zelfstandiger gaan werken naarmate de studie vordert. Studenten zijn enthousiast over de docenten en vinden het prettig dat zij gedurende de gehele opleiding beschikken over dezelfde coach.

De visitatiecommissie beoordeelt tenslotte de toetsing en het gerealiseerd eindniveau als voldoende.

De eindkwalificaties vormen de kapstok van het beoordelingssysteem en spelen een centrale rol bij de beoordelingen en evaluaties. In het afstudeertraject wordt het realiseren van de eindcompetenties vastgesteld. Het afstudeertraject bestaat uit de modules In Business (studenten maken een individueel portfolio naar aanleiding van de buitenlandstage en werken samen met buitenlandse studenten in een project), In Bedrijf (studenten leiden een fictief bedrijf) en de bedrijfsopdracht (groepsopdracht bij een bedrijf). De beoordeling van de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties wordt in voldoende mate uitgevoerd. Dit komt mede tot stand doordat er meerdere beoordelaars worden ingezet, er beoordelingscriteria geformuleerd zijn, en het eindniveau HBO bachelorniveau is.

Aanbevelingen

Behalve deze positieve bevindingen zijn er ook enkele verbeterpunten op te tekenen. Deze zaken zijn vooral te zien als ruimte die de opleiding heeft voor verdere verbetering en doen geen afbreuk aan de totale beoordeling. De opleiding zet lectoren hoofdzakelijk in als gast-docenten. De visitatiecommissie is van mening dat de aandacht voor en zichtbaarheid van de lectoraten in het programma versterkt kan worden en ondersteunt dan ook het voornemen hiertoe van de opleiding. Ofschoon de opleiding veel aandacht besteed aan internationalisering adviseert de commissie om Engels nog meer geïntegreerd en praktijkgericht in het programma aan te bieden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van Engelse dictaten en literatuur. De opleiding hanteert een compensatieregeling bij het afnemen van toetsen. Deze regeling houdt in dat studenten binnen een blok een module kunnen compenseren. De visitatiecommissie adviseert de compensatieregeling te herzien omdat zij het cijfer vier binnen de regeling te laag vindt en binnen een blok modules van verschillende aard met elkaar kunnen worden gecompenseerd. Daarnaast is het technisch gezien mogelijk dat een student die continu onvoldoende scores heeft voor een bepaald vak de opleiding met succes kan afronden. Alhoewel dit in de praktijk waarschijnlijk niet zal voorkomen, vindt de commissie dit toch een onwenselijke situatie. De unieke afstudeerformule van de HAS zorgt voor praktijkgerichte afstudeeropdrachten en maakt intensieve begeleiding bij deze opdrachten mogelijk. Binnen deze constructie kan echter niet gegarandeerd worden dat alle studenten een opdracht uitvoeren die volledig aansluit bij hun profilering. Bovendien kunnen kwalitatief goede opdrachten die studenten zelf aandragen niet altijd worden gehonoreerd. De visitatiecommissie raadt de opleiding aan hier een oplossing voor te vinden. Tevens adviseert de visitatiecommissie in de afstudeerwerken aandacht te blijven besteden aan het taalgebruik en het juiste gebruik van noten en bronvermelding. De beoordelingsformulieren van de bedrijfsopdracht besteden vrij veel aandacht aan de persoonlijke vaardigheden van de student en in mindere mate aan de vakbekwaamheid. Naar de mening van de visitatiecommissie is het belangrijk meer aandacht te besteden aan dit laatste element, omdat dit eveneens onderdeel uitmaakt van een reële beroepscontext. Daarnaast adviseert de visitatiecommissie aandacht te blijven besteden aan de beargumentering van de beoordeling.

Al met al heeft de visitatiecommissie een gedegen opleiding aangetroffen waarin ruimschoots aandacht wordt besteed aan algemene bedrijfskundige principes en tevens voldoende ruimte is voor de specifieke aspecten van de agribusiness. Hiermee voorziet de opleiding in een duidelijke behoefte vanuit de sector. Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld (voldoende en goed) en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de opleiding Bedrijfskunde & agribusiness.

Pagina 4 van 8 **Aanbevelingen**

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder die over het aanscherpen van de criteria voor internationale stages, de bestaande compensatieregeling voor onvoldoendes, de aandacht voor het toetsen op vakbekwaamheid bij het beoordelen van afstudeerwerken, de beargumentering van de beoordeling van het afstudeerwerk en het gebruik van bronvermelding in eindschrijftjes. Verder signaleert de NVAO als verbeterpunt: het verhogen van het aantal docenten met een universitaire opleiding.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de HAS Den Bosch te 's-Hertogenbosch in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 20 maart 2012 naar voren te brengen. Per e-mail van 23 mei 2012 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen in bijlage 2.

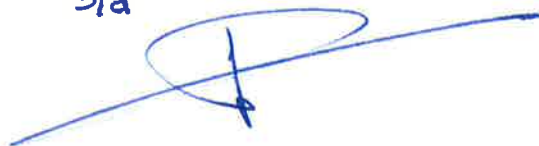
De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Bedrijfskunde en Agribusiness (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: 's-Hertogenbosch) van de HAS Den Bosch te 's-Hertogenbosch. De opleiding kent de volgende tracks/ specialisaties: financieel-economisch management, marketing, logistiek. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2013 en is van kracht tot en met 31 december 2015 (2018)¹.

Den Haag, 28 juni 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

b/a

Lucien Bollaert
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Gelet op het bepaalde in artikel 18.32c, derde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) bedraagt de geldigheidsduur van de accreditatietermijn van de opleiding maximaal drie jaar zolang de instelling nog niet beschikt over een positieve instellingstoets kwaliteitszorg. Zodra de instellingstoets is verkregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar zes jaar (artikel 18.32c, vierde lid, van de WHW).

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
		<i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	G
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	G
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Docent-student ratio	Gemiddeld 1:11,7 voor de studie jaren 2007 t/m 2010																												
Kwalificatie docenten	10,53 % PhD 47,37 % wo-ma 0 % wo-ba 0 % hbo-ma 36,84 % hbo-ba 5,26% lager dan hbo-ba																												
Studielast	40 uur per week																												
Contacturen	Propedeuse gemiddeld 12 uur per week In theoretisch deel van jaar 2 en 3: gemiddeld 11 uur per week In jaar 3 geen contacturen vanwege stage en in jaar 4 (afstudeerfase) gemiddeld 7 uur per week																												
Rendement	<p>Rendement Propedeusediploma binnen 2 jaar: variërend tussen 70 en 80% Diplomarendement binnen 4 jaar: ruim 50% in de periode vanaf 2003 Diplomarendement na langer dan 4 jaar: variërend tussen de 65 en 73% in dezelfde periode.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Gestart</th> <th>Gestopt</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2004</td> <td>95</td> <td>26</td> <td>27,4%</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>104</td> <td>29</td> <td>27,9%</td> </tr> <tr> <td>2006</td> <td>114</td> <td>38</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>2007</td> <td>89</td> <td>26</td> <td>29,2%</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>94</td> <td>-</td> <td>0%</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>107</td> <td>-</td> <td>0%</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Gestart	Gestopt	Percentage	2004	95	26	27,4%	2005	104	29	27,9%	2006	114	38	33,3%	2007	89	26	29,2%	2008	94	-	0%	2009	107	-	0%
Jaar	Gestart	Gestopt	Percentage																										
2004	95	26	27,4%																										
2005	104	29	27,9%																										
2006	114	38	33,3%																										
2007	89	26	29,2%																										
2008	94	-	0%																										
2009	107	-	0%																										

- mr. K.S. Visscher, (AeQui), voorzitter panel;
- prof.dr. J.J.M. Dons, hoogleraar leerstoelgroep Bedrijfskunde aan de Wageningen Universiteit;
- ir. W. Fokkema, manager kennistransfer Universiteit van Amsterdam;
- G. Buis Bhe, trainer en gastdocent (domein gezondheidszorg);
- A. Moonen BSc, student masteropleiding Sociale Geografie aan de Radboud Universiteit Nijmegen.